

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 20 augusti 1940 kl. 3.30 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat I för budgetåret 1940/41, i vad propositionen avser vissa anslag under nionde huvudtiteln.

(1:a avd.)

1:o) **Bidrag till uppförande av siloanläggningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln (*Bilaga 7*; punkt 2, sid. 35—38 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden den 1 augusti 1940) föreslagit riksdagen att till Bidrag till uppförande av siloanläggningar å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

I skrivelse nr 251 anhöll 1940 års lagtima riksdag under åberopande av jordbruksutskottets av riksdagen godkända utlåtande nr 39, att Kungl. Maj:t ville utreda frågan om lån och bidrag på sätt i utlåtandet sägs till siloanläggningar för beredande av ensilagefoder samt för riksdagen framlägga det förslag i ämnet, vartill utredningen kunde föranleda.

Sedan *statens livsmedelskommission* anbefallts verkställa den av riksdagen begärda utredningen, har kommissionen i skrivelse den 24 juli 1940 inkommit med utredning och förslag i ämnet. Kommissionen har härvid föreslagit dels att från fonden för låneunderstöd för utlämnande av lån för anskaffande av grästorksanläggningar lån skulle utlämnas för uppförande av siloanläggningar för beredande av ensilagefoder, dels ock att särskilda medel skulle anvisas till statsbidrag till uppförande av siloanläggningar.

I fråga om förslaget att bevilja lån till uppförande av dylika anläggningar har kommissionen uttalat huvudsakligen följande:

Lån synas böra utgå från ovannämnda fond, som under det närmaste året kan lämna tillgång härtill, för anläggning av tornsilor av trä eller betong, gropsilor av betong samt silor av nopsasten men däremot icke för gropsilor och översilor av trä.

Bestämmelser beträffande lånevillkor och låneförmedling torde kunna utformas efter i huvudsak samma grunder som gälla för lån från gödselvårds-lånefonden. För att lån skola kunna komma i fråga böra anläggningarna vara av mera varaktig beskaffenhet. Lånen böra begränsas till högst 2,000 kronor för varje siloanläggning och utgå för bestridande av högst 90 procent av beräknade kostnader för erforderliga materialier men däremot icke för arbetet för siloanläggningarnas utförande.

Erhållet lån bör intill utgången av andra kalenderåret efter det, då lånet lyftes, få innehavas räntefritt och utan amortering. Sedan lånet innehafits under nämnda tid, bör vid utgången av vart och ett av de därpå följande fem åren dels återbetalas $\frac{1}{5}$ av det ursprungliga lånebeloppet, dels gäldas ränta efter 4 procent för år å oguldet kapitalbelopp.

Beträffande förslaget om statsbidrag till siloanläggningar har kommissionen anfört bland annat:

Den enklaste och billigaste silotypen — gropsilon av trä — synes icke lämpligen kunna ifrågakomma som belåningsobjekt. Denna silotyp är på grund av sin prisbillighet särskilt ändamålsenlig för det mindre jordbruket. För att stimulera intresset bland småbrukarna för anskaffande av siloanläggningar av trä eller annat mera hållbart material synes statsbidrag böra utgå med förslagsvis 25 procent av den beräknade materialkostnaden dock högst med 200 kronor. Sådant bidrag bör få utlämnas till innehavare eller brukare av egendom med högst 20 hektar åker.

Kommissionen har vidare uttalat, att vid beviljande av lån eller bidrag materialkostnaderna böra beräknas med ledning av de planerade siloanläggningarnas storlek och gällande pris på olika materialier. Om viss del av materialet utgöres av virke från egen skog, bör kostnaden härför beräknas efter det pris, som virket skulle betinga vid försäljning i allmänna marknaden. Sammanlagda beloppet av lån och bidrag bör enligt kommissionens mening icke få överstiga 2,000 kronor och bör ej heller få uppgå till mera än 90 procent av de beräknade materialkostnaderna.

Departementschefen har anfört bland annat:

Såsom livsmedelskommissionen framhållit, syntes staten böra lämna stöd åt jordbruket för uppförande av siloanläggningar för beredande av ensilagefoder. I fråga om större anläggningar torde ett dylikt stöd böra lämnas genom öppnande av lånemöjligheter. Lån torde böra lämnas på i huvudsak de villkor som livsmedelskommissionen föreslagit. Någon erinran syntes icke vara att göra mot att lån beviljades från de medel som anvisats för lån för anskaffande av grästorkar. Några ytterligare medel för ändamålet torde icke för närvarande behöva ställas till förfogande. Därest riksdagen icke skulle hava något att erinra mot vad av departementschefen sålunda föreslagits, torde förslag sedermera få föreläggas Kungl. Maj:t till erforderliga författningsbestämmelser rörande lån till uppförande av ifrågavarande anläggningar. I fråga om siloanläggningar för mindre jordbruk ansåge departementschefen att möjlighet till visst bidrag borde beredas. För ändamålet syntes ett anslag av 300,000 kronor böra beviljas.

Utskottet.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår skulle dels lån lämnas för uppförande av större och mera permanenta siloanläggningar, dels ock bidrag utgå till siloanläggningar av enklare och billigare slag för mindre jordbruk. Livsmedelskommissionen har härjämte åsyftat, att en till statsbidrag berättigad småbrukare, som uppför en siloanläggning av förstnämnda beskaffenhet, skulle beredas möjlighet att erhålla såväl lån som bidrag. Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka att staten lämnar stöd åt jordbruket för ifrågavarande ändamål, har icke funnit något att erinra mot att i stort sett samma bestämmelser för låneverksamheten tillämpas som för lån från gödselvärd-

lånefonden. Utskottet har icke heller funnit något att invända mot att lån för uppförande av siloanläggningar beviljas från de medel, som anvisats för lån för anskaffande av grästorkar. Till förslaget om anvisande av ett anslag å 300,000 kronor till bidrag för uppförande av siloanläggningar för det mindre jordbruket kan utskottet jämväl giva sin anslutning. Emot de av livsmedelskommissionen angivna grunderna för statsbidragets utgående finner utskottet icke anledning till erinran. Sannolikt torde en småbrukare icke annat än i enstaka undantagsfall komma att uppföra en siloanläggning av sådant slag, att den lämpar sig som belåningsobjekt. Med hänsyn härtill synas betänkligheter icke föreligga för att såväl lån som bidrag må kunna utgå i dylika fall, dock med den maximibegränsning av understödets storlek, som livsmedelskommissionen angivit.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande av siloanläggningar* å tilläggsstat I för budgetåret 1940/41 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

2:o) **Skogsvård m. m.: Särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, sid. 38 och 39), vilket avser beredande av medel för täckning av ett av Kungl. Maj:t från förskottsstat för budgetåret 1940/41 anvisat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Skogsvård m. m.: Särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet* å tilläggsstat I för budgetåret 1940/41 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Stockholm den 20 augusti 1940.

På andra särskilda utskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtande nr 9.